

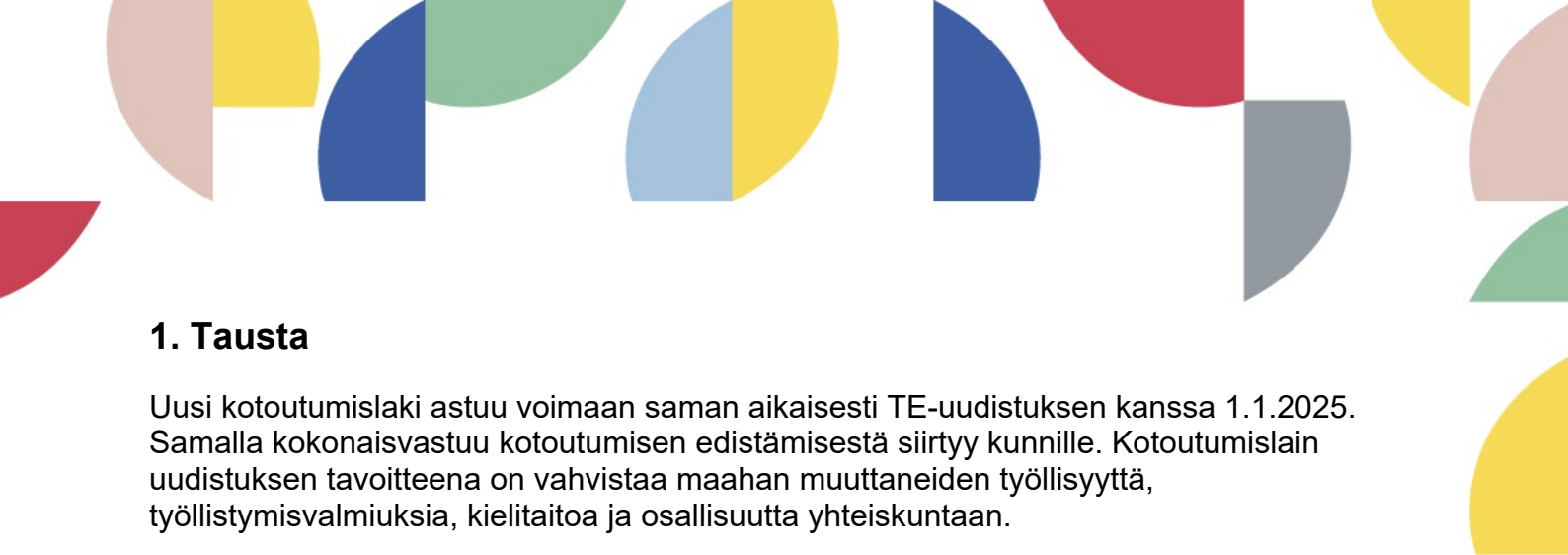

Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus - YHTEISTOIMINTAMALLI

Porvoon työllisyysalue ja Porvoon kansalaisopisto

Sisällys

1. Tausta	2
2. Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen	3
3. Kotoutumiskoulutuksen sisältö (* på svenska)	3
4. Koulutuksen tavoite	4
5. Suomen kielen ja viestintätaitojen opinnot	4
6. Työelämä- ja yhteiskuntataitojen opinnot	4
7. Opiskelijoiden ohjaus	5
7.1 Koulutukseen ohjaus	5
7.2 Ohjaus opintojen aikana	5
7.3 Jatko-ohjaus	6
8. Henkilöstö	7
9. Tilat, koneet, laitteet ja muu opetusvälineistö	7
10. Yhteistyö	7

1. Tausta

Uusi kotoutumislaki astuu voimaan saman aikaisesti TE-uudistuksen kanssa 1.1.2025. Samalla kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä siirtyy kunnille. Kotoutumislain uudistuksen tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä, työllistymisvalmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Uuden kotolain 27 §:n mukaan kunta vastaa siitä, että kunnassa on tarjolla kotoutumiskoulutusta.

2. Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (kotolaki) 27 §:n mukaan kunta vastaa siitä, että kunnassa on tarjolla kotoutumiskoulutusta kunnassa asuvien kotoutuja-asiakkaiden tarvetta vastaavasti. Kunnan on ohjattava kotoutuja-asiakas, joka ei ole oppivelvollinen, osallistumaan kunnan tai muun tahon toteuttamaan kotoutumiskoulutukseen.

Työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, josta säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Kotoutumiskoulutus voidaan toteuttaa myös omaehtoisena opiskeluna.

Julkisten työvoimapalveluiden tarjoaminen asiakkaalle perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen, jonka työvoimaviranomainen arvioi yhdessä asiakkaan kanssa. Työnhakijan osaamisen kehittämistä voidaan arvioida yhteistyössä koulutuspalveluiden tuottajien kanssa.

Kunnan on lisäksi sovitettava kotoutumiskoulutus yhteen kotoutumisohjelmaan sisältyvien palveluiden, kunnan muiden palveluiden, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen palveluiden sekä kansallisen koulutusjärjestelmän kanssa siten, että kotoutuja-asiakkaan käytössä on yhteen sovitettuja työllistymistä ja ammatillista osaamista edistäviä palvelukokonaisuuksia.

3. Kotoutumiskoulutuksen sisältö

Kotolain 26 §:n mukaan kotoutumiskoulutuksena kotoutuja-asiakkaalle, joka ei ole oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitettu oppivelvollinen, järjestetään hänen kotoutumisen tavoitteisiinsa, osaamiseensa ja kotoutumisen palvelutarpeeseensa perustuen:

- 1) suomen tai ruotsin kielen opetusta;
- 2) ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille;

3) muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia.

Kotoutumiskoulutuksen on sisällettävä myös työssäoppimisjakso taikka työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa. Lisäksi sen on sisällettävä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on oltava, että kotoutuja-asiakas saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon. Kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättötestaus.

Opetushallitus määrää aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sekä suomen ja ruotsin kielitaidon päättötestauksen toteuttamisesta. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään koulutuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan osaamisen arvioinnista sekä henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan ja todistukseen merkittävistä tiedoista. Koulutuspalvelun tuottajan on laadittava perusteiden pohjalta suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta. Koulutuspalvelun tuottaja voi poiketa opetussuunnitelman perusteista perustellusta syystä.

4. Koulutuksen tavoite

Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa suomen kielessä toimivan peruskielitaidon. Lisäksi tavoitteena on edistää opiskelijan työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä lisätä hänen yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksiaan.

Koulutuksen tavoitteet ja toteutus perustuvat Opetushallituksen määräykseen Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet (2012:1). Toteutuksessa tulee huomioida myös päivitettyjen toteutusmallien mukaiset sisällöt ja tavoitteet. Siirtymien työelämään, soveltuvaan jatkokoulutukseen sekä työllistymistä edistäviin muihin palveluihin tulee olla mahdollisimman joustavat.

5. Suomen kielen ja viestintätaitojen opinnot

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa suomen kielessä toimivan peruskielitaidon eli taitotason B1.1. Kielitaidon kehittyminen on kuitenkin yksilöllistä, ja lähtötasot ovat erilaisia, joten päättöarvioinnin tulos voi ylittää tai alittaa tavoitetason. Kielitaitoprofiili eli kielitaidon eri osa-alueiden osaaminen vaihtelee opiskelijakohtaisesti.

Suomen kielen ja viestintätaitojen opetus perustuu toiminnalliseen kielitaitokäsitykseen, jonka mukaan opiskelija nähdään sosiaalisena toimijana, joka käyttää kieltä omiin viestintätarpeisiinsa. Aikuisen maahanmuuttajan kielellisessä selviytymisessä viestintätaidot ovat kotoutumiskoulutuksen aikana, kielitaidon kehittymisen varhaisvaiheessa ensisijaisia verrattuna esimerkiksi kielelliseen tarkkuuteen.

Arkisten asioiden hoitamisessa, jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavien viestintätaitojen kehittymistä tuetaan vahvistamalla kotoutujan digitaalisia taitoja kieliopintojen rinnalla.

6. Työelämä- ja yhteiskuntataitojen opinnot

Työelämä- ja yhteiskuntataitojen opintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle tietoa suomalaisen yhteiskunnan toimintamekanismeista sekä opiskelijan mahdollisuuksista osallistua työelämään ja muuhun toimintaan yhteiskunnan jäsenenä. Tavoitteena on tarjota opiskelijalle tietoa ja välineitä elämäntilanteen tueksi sekä ammatillisten ja muiden jatkosuunnitelmien ja valintojen tekemiseen. Työelämäosaamisen opinnot sisältävät ammatti- ja koulutustietoutta, työelämätietoutta ja työssäoppimista.

Tarkoituksena on antaa opiskelijalle sellaiset tiedot ja taidot, joiden avulla hän voi hakeutua työelämään ja työllistyä kestävästi suomalaisille työmarkkinoille suunnitelmiansa mukaisesti. Työelämäosaamisen opinnot antavat opiskelijalle myös taitoja selviytyä työpaikan arjessa ja muuttuvassa työelämässä. Opinnot tukevat opiskelijaa ammatinvalinnan sekä urasuunnittelun kysymyksissä ja osaamisen tunnistamisessa, arvioimisessa ja kuvaamisessa. Opiskelija pystyy vertaamaan omaa osaamistaan ja valmiuksiaan suhteessa työmarkkinoiden vaatimuksiin ja hyödyntämään tätä tietoa työllistymisessä, ammatinvalinnassa ja jatkokoulutuksen tai osaamisen täydentämisen tarpeiden tunnistamisessa.

7. Opiskelijoiden ohjaus

KoMbi ja työvoimapalvelut ohjaavat opiskelijoita tiiviissä yhteistyössä koulutukseen hakeutumisvaiheessa, koulutuksen aikana ja jatkosuunnitelmien osalta.

7.1 Koulutukseen ohjaus

Opiskelijat ohjataan kotoutumiskoulutukseen kielitaidon lähtötasoarvioinnin sekä mahdollisen muun osaamisen kartoittamisen perusteella. Työvoimapalvelut pyrkivät siihen, että lähtötasoarviointitilaisuuksia on tarjolla säännöllisesti, jotta opiskelijat pääsevät koulutukseen mahdollisimman nopeasti. Lisäksi lähtötasoarvioinnin tarjoajan kanssa tehdään yhteistyötä, jotta Porvoon alueella olevat koulutusvaihtoehdot ovat tuttuja lähtötasoarviointia tekeville ja koulutussuosituksia antaville.

Koulutukseen ohjaaminen ja palvelun aikainen tiedonvaihto toteutetaan pääosin Koulutusportti-järjestelmän tai vastaavan muun järjestelmän kautta. Muun muassa tiedot uusista opiskelijoista, opintojen aloituksesta, keskeyttämisperusteiden täyttymisestä ja koulutusten täydennystarpeesta välitetään järjestelmän kautta, samoin välipalautteet sekä koulutusten tulos- ja jatkosuositustiedot. KoMbilla on käyttöoikeus järjestelmään, ja järjestelmää käyttävät henkilöt ovat perehtyneet riittävästi järjestelmän käyttöön.

7.2 Ohjaus opintojen aikana

Opiskelijoille järjestetään riittävä ohjaus koulutuksen aikana opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti huomioiden myös Opetushallituksen liitteet uusista toteutusmalleista. Ohjauksesta vastaavat pääasiassa koulutuksen opettajat sekä mahdollinen muu ohjaushenkilöstö. Ohjauksen avulla tuetaan opiskelijan kasvua ja opiskelua koulutuspolun eri vaiheissa ja ennalta ehkäistään opiskeluun liittyviä vaikeuksia.

Lisäksi kehitetään taitoja, joiden avulla opiskelija voi suunnitella omaa työllistymispolkuaan.

Opiskelijan kanssa laaditaan yksilöllisiin lähtökohtiin perustuva henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) moduulin 1 alussa. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma laaditaan tarvittaessa myös moduuleilla 2–6, jos opiskelija aloittaa kotoutumiskoulutuksen vasta tässä vaiheessa. Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa päivitetään koulutuksen aikana, ja sen laadinnassa voi olla mukana myös työvoimaviranomainen, tai muu opiskelijan yhteistyötahon edustaja.

Kotoutumiskoulutuksen kokonaisuus muodostuu useammasta moduulista, joilla on erilaiset tavoitteet. Opiskelijoiden yksilölliset tarpeet huomioidaan opetusjärjestelyissä ja opetusmenetelmien valinnassa. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi aikataulullisesti ja lisäresurssin turvin.

Koulutuksen keskeyttämistapauksissa noudatetaan lakia, joka koskee työvoimakoulutusten järjestämistä. Koulutuksenjärjestäjä pitää kirjaa opiskelijoiden mahdollisista perusteettomista poissaoloista ja ilmoittaa viipymättä poissaoloista työllisyysalueen yhteyshenkilöille.

Työvoimaviranomainen tekee päätöksen kotoutumiskoulutuksen keskeyttämisestä, jos asiakas ei etene opinnoissaan vaaditulla tavalla tai on luvatta poissa koulutuksesta yhtäjaksoisesti viisi koulutuspäivää. Koulutuksenjärjestäjä merkitsee keskeyttämisen Koulutusporttiin, ja kirjaa samalla opiskelijan keskeyttämishetkellä saavuttaman kielitaitotason ja opintopäivien määrän.

Kaikissa tapauksissa neuvotellaan työllisyyspalveluiden yhteyshenkilön kanssa parhaasta etenemistavasta. KoMbi pyrkii järjestämään mahdollisuuden seurata opetusta etänä, jos se palvelee opiskelijan edistymistä, jotta pystytään välttämään koulutuksen keskeytyminen.

Alkuvaiheen moduuleihin kuuluu kieliharjoittelujakso, joka voidaan toteuttaa yksilöllisesti opiskelijan tilanteesta riippuen sekä päättövaiheen moduuleihin noin kuuden viikon mittainen työelämäjakso (8 op). Opettaja on näiden jaksojen aikana opiskelijan ja työnantajan tavoitettavissa. Opiskelijalle nimetään näiden jaksojen ajaksi työpaikkaohjaaja. Työelämäjakson aikana opettaja käy työelämäjakson suorittamispaikassa. Työelämäjakson etenemistä seurataan ja arvioidaan jakson aikana. Työelämäjakson lopussa käydään palautekeskustelu, jossa ovat mukana opiskelija, työnantajan edustaja sekä mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan työvoimaviranomainen. Työssäoppimispaikkojen laatua ja monipuolisuutta työllisyyspalvelut ja KoMbi kehittävät ja seuraavat yhteistyössä.

7.3 Jatko-ohjaus

Osa opiskelijoista voi työllistyä tai päästä jatkokoulutukseen jo kesken kotoutumiskoulutuksen. On tärkeää, että opiskelijan jatkopolkua arvioidaan koulutuksen eri vaiheissa, samoin kielitaidon kehittymistä. Koulutuksen päätteeksi tai tarpeen mukaan kesken koulutuksen opiskelijalle annetaan jatkosuositus jatkopolusta. Realistiset

jatkosuunnitelmat tehdään yhteistyössä opiskelijan sekä työvoimaviranomaisen kanssa. Jatkopolkua koskeva suunnitelma laaditaan opiskelijan kanssa kirjallisesti. Yhdessä tehty jatkosuunnitelma annetaan opiskelijalle kirjallisessa muodossa.

Kotoutumiskoulutuksen päättyessä tehdään tiivistä yhteistyötä työvoimapalveluiden kanssa, jotta opiskelijoiden ohjaus jatkuu saumattomasti. Jatko-ohjauksessa pyritään pitkän tähtäimen suunnitteluun ja työpaikkojen hakemista tuetaan edelleen aktiivisesti. KoMbi tukee opiskelijaa ja sitä kautta työvoimaviranomaista tutkintojen tunnistamisessa sekä sertifikaattien suorittamisessa.

8. Henkilöstö

KoMbi vastaa siitä, että palvelun toteutuksessa käytettävä opetus- ja ohjaushenkilöstö tuntee kotoutumiskoulutuksen ohjeistukset (mm. opetussuunnitelman perusteet ja sen liitteet) sekä kotoutumiskoulutuksen palvelukokonaisuuden ja sisällön, koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman, julkisen työnvälityksen palvelut sekä koulutuksen aikaiseen kurinpitoon liittyvät säännöt ja menettelyt. Myös sijaiset perehdytetään näihin asioihin.

KoMbin opettajien pätevyysvaatimukset ovat OVTESin mukaiset. Virkasuhteisiin pyritään löytämään pätevät henkilöt. Jos päteviä opettajia ei saada, virat täytetään määräaikaaisesti. Työelämäopettajien ja -ohjaajien valinnassa painotetaan kokemusta aikuisten maahanmuuttajien ohjauksesta.

Palvelun toteuttamisessa käytetään pääasiassa suomen kielen opettajia, työelämäopettajia- ja ohjaajia sekä avustajia, jotka toimivat myös kielitukina. KoMbin laaja tuntiopettajaverkosto mahdollistaa myös muiden asiantuntijoiden käyttämisen palvelun toteuttamisessa.

Vuoden 2025 aikana kertyneen kokemuksen perusteella arvioidaan myöhemmin se, onko henkilöstöä tarpeen monipuolistaa tai lisätä opetuksen, ohjauksen tai opiskeluhaullollisten toimintojen vahvistamiseksi.

9. Tilat, koneet, laitteet ja muu opetusvälineistö

Kotoutumiskoulutus toteutetaan KoMbin käytössä olevissa tiloissa. Tilat sijaitsevat hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella. Tiloissa on riittävästi luokkia ryhmä- ja pienryhmäopetukseen, opiskelijoiden itsenäiseen työskentelyyn sekä yksilöohjaukseen. Opiskelijoille järjestetään tilat eväiden säilyttämistä, lämmittämistä ja ruokailua varten. Tilat ovat esteettömät.

KoMbin opetustilat, koneet, laitteet ja muu opetusvälineistö vastaavat normaalia työelämän tasoa ja ovat ajanmukaisia. Opetustilat ovat sellaisessa kunnossa, että niistä ei aiheudu opiskelijoille terveyshaittaa. KoMbi huolehtii tilojen turvallisuudesta ja riittävästä siivouksesta.

KoMbi järjestää tarvittaessa kotoutumiskoulutusta myös Loviisassa. KoMbin omien tilojen ulkopuolella toteutettaviin koulutuksiin lisätään järjestämisestä johtuvat ylimääräiset kustannukset.

10. Yhteistyö

Yhteistyöryhmä

Kotoutuja-asiakkaiden palveluita ja kotoutumisen prosesseja on tärkeä tarkastella kokonaisuutena tiiviissä yhteistyössä kotoutumista edistävien toimijoiden kesken.

Yhteistyötä varten luodaan yhteistyöryhmä, joka on operatiivisen tason työryhmä. Työryhmä käsittelee kotoutumiskoulutusten käytännön toteutukseen, asiakasohjaukseen ja koulutuspalveluiden yhteensovittamiseen liittyviä kysymyksiä.

Yhteistyöryhmän keskeisiä tehtäviä ovat:

- Asiakaslähtöisyyttä tukevan tiedonkulun ja tilannekuvan vahvistaminen
- Kotoutujan aktiivisesta polusta huolehtiminen myös ennen kotoutumiskoulutusta ja kotoutumiskoulutuksen jälkeen (nivelvaiheet)
- Yhteistyö opiskelijoiden työllistymiseen liittyen ml. harjoittelupaikat
- Yhteistyökäytännöt työvoimaviranomaisen kanssa, asiakasvolyymin ennakointi alueella

Yhteistyöryhmään kuuluvat koulutuksen järjestäjä, työvoimaviranomaisen edustajat sekä kotoutumispalveluiden edustajat sekä tarvittaessa muut kutsuttavat asiantuntijat.

Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja toimii osana alueellista kotoutumisen yhteistyörakennetta.

Kehittämisryhmä

Kotoutumiskoulutusten kehittämisryhmän tehtävänä on varmistaa, että kotoutumiskoulutukset tukevat alueellisia kotoutumisen, työllisyyden ja koulutuksen tavoitteita sekä vastaavat muuttuvaan toimintaympäristöön ja työvoimatarpeisiin.

Kehittämisryhmän tehtävät:

- seuraa koulutusten toteutusta ja vaikuttavuutta,
- tekee suosituksia toiminnan kehittämiseksi
- tukee toimijoiden välistä yhteistyötä
- käsittelee kotoutumiskoulutusten rakenteellisia, laadullisia ja resursseihin liittyviä kysymyksiä
- sekä vahvistaa tiedonvaihtoa eri hallinnonalojen ja sidosryhmien välillä.

Kehittämisryhmä toimii kotoutumiskoulutusten yhteistyöryhmän (operatiivinen taso) tukena ja varmistaa, että operatiivinen työ kytkeytyy laajempiin tavoitteisiin.

Kehittämisryhmään kuuluvat koulutuksen järjestäjän johdon edustaja,
työvoimaviranomaisen johdon edustajat sekä tarvittaessa muut kutsuttavat asiantuntijat.